Grote zorgen over **de grutto**

De grutto is onze 'nationale vogel'. Niet vreemd, want elk jaar wordt een mens blij van het zien van de eerste grutto's: het voorjaar komt eraan. Extra verdrietig om te lezen dat de gruttostand, ondanks plannen van voormalige ministers Veerman en Winsemius, met 5 procent per jaar achteruitgaat. Dat is heel ernstig, want 90 procent van deze vogels broedt in Nederland. Gerrit Gerritsen schrijft in zijn boeiende boek *De hooivogel* over zijn leven met grutto's. Als ringer volgt hij ze tijdens de trek en zoekt ze op in Senegal. In gesprek met een kenner.

Tekst Bea Koetsier

Gaat het in Afrika of onderweg niet goed? "Nee," zegt Gerritsen, "uit onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen blijkt dat de jaarlijkse overleving van volwassen vogels normaal is. De achteruitgang komt volledig door onvoldoende reproductie. Het gruttoprobleem ontstaat in de broedgebieden. Onze overheid heeft te lang gedacht dat de grutto succesvol zou kunnen broeden op de weiden van de melkveebedrijven. Daar is het gruwelijk misgegaan. De poldergraslanden zijn te droog geworden en ze worden te veel en te vroeg gemaaid. Ook zijn de bloemrijke graslanden omgevormd tot raaigrasakkers. Ik noem het 'Formule 1-grasland' of 'graaiakkers'. Veel insecten zijn verdwenen en dat is nu juist het stapelvoedsel voor de kuikens."

De Hooivogel
Gerrit Gerritsen | Noordboek, Gorredijk | 2021 | 256 blz. |€ 22,50 | ISBN9789056156909

Europese Vogelrichtlijn

Gerritsen vervolgt: "Nederland heeft rekening te houden met de Europese Vogelrichtlijn, maar doet dat veel te weinig voor de grutto. Vogelbescherming Nederland heeft het door de Universiteit van Tilburg laten onderzoeken. Vervolgens heeft ze aan de Europese Commissie gevraagd Nederland hierop aan te spreken. Dat ligt nu al vijf jaar in Brussel en er gebeurt niets!"
Ieder jaar vertrekken als eerste de grutto's zonder nageslacht uit ons land. Ze worden gevolgd door de succesvolle ouders en als laatsten vertrekken de jongen. De oudervogels keren terug naar Nederland na hun verblijf in Afrika, maar er zijn inmiddels aanwijzingen dat de jonge grutto's verder naar het noorden vliegen om daar te broeden.

Naar de rechter

Het ergert Gerritsen enorm dat het gruttoprobleem al een halve eeuw bekend is bij de overheid, maar niet wordt opgelost. Hij is nu twee jaar met pensioen, maar drong toen hij nog werkte bij Vogelbescherming Nederland al aan om via privaatrecht de overheid tot effectief beleid te dwingen. Helaas wil deze organisatie nog altijd de reactie van de Europese Commissie afwachten. Het zou mooi zijn als Vogelbescherming Nederland alsnog die stap zou zetten. De rechtszaak van Urgenda in het klimaatbeleid heeft laten zien dat zo versnelling afgedwongen kan worden.

Foto Vincent van Zalinge/Unsplash

De zuivelcoöperaties

Graag benadrukt Gerritsen de medeverantwoordelijkheid van zuivelcoöperaties en in het bijzonder de veruit grootste: Friesland-Campina: "Zij hebben namelijk schaalvergroting en intensivering sterk aangejaagd met alle bekende natuur- en milieuproblemen als gevolg. Daarmee zijn zij medeverantwoordelijk voor de snelle afname van onze nationale vogel. Ik begrijp niet dat een bedrijf dat zegt duurzaam te willen zijn, zo weinig doet voor onze weidevogels. Hopelijk gaan ze dat eindelijk inzien en meehelpen die prachtige grutto te behouden."

De politiek

Een hulpmiddel voor de oplossing van de gruttoproblematiek zou een nieuw ministerie kunnen zijn: het ministerie van Klimaat en Natuur. Eerste agendapunt: Hoe zorgen we ervoor dat de grutto Nederland trouw blijft? Als we op deze vraag het antwoord hebben, zijn er ongetwijfeld veel meer problemen opgelost. ■